

ВІДПОВІДНІСТЬ ЗАКОНУ УКРАЇНИ ЩОДО ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ВИМОГАМ СОТ, КРАЩОМУ ДОСВІДУ ЄС ТА ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ЙОГО ВИКОНАННЯ

Законодавство України щодо державних закупівель складається з низки законів, указів та постанов. Першим сучасним законом був Закон України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» від 22 лютого 2000 р., в основу якого покладено модель UNICITRAL. В нього кілька разів вносились суттєві зміни, зокрема, 18 листопада 2004 р. та 16 червня 2005 р. Найбільш суттєві зміни до закону

було внесено 15 грудня 2005 р., які вступили в силу в березні 2006 р. в період опублікування звіту Sigma. Новий закон від 15 грудня 2005 р. був суперечливим, оскільки ветоувався Президентом та заново затверджувався Парламентом.

Результатом дебатів щодо окремих змін стало внесення змін у Закон 1 грудня 2006 року, які вступили в силу у лютому 2007 р., крім цього 19 червня 2007 р. було прийнято закон, який підлягав опублікуванню і після цього міг вступити в силу.

... (продовження на стор. 4)

ОРГАНИ ТА МЕХАНІЗМИ КОНТРОЛЮ ЗА НАДАННЯМ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ НА РІЗНИХ СТАДІЯХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Загальна система контролю за наданням державної допомоги очікує на своє запровадження в Україні.

В цьому контексті, Державний департамент з питань адаптації законодавства при Міністерстві юстиції вказав на потребу пояснити відповідні ключові інституційні, організаційні та правові питання, необхідні для створення системи контролю за наданням державної допомоги. Основні проблемні питання можна узагальнити наступним чином: Хто має контролювати та кого? Хто що має робити? Який зв'язок доречно було б забезпечити з іншими складовими внутрішнього законодавства з тим, щоб створити нову правову базу для цілей контролю за наданням державної допомоги? Чи має бути нова правова база щодо державної допомоги ухвалена у вигляді нового розділу Закону про захист економічної конкуренції, або ж у вигляді окремого законодавчого акту, чи може її краще включити до складу бюджетного законодавства?

...(продовження на стор. 3)

Зміст

	сторінки
Відповідність закону України щодо державних закупівель вимогам СОТ, кращому досвіду ЄС та практичні питання його виконання.....	1 та 4
Органи та механізми контролю за наданням державної допомоги на різних стадіях європейської інтеграції.....	1 та 3
Товариство з обмеженою відповідальністю – концептуальний підхід до правової реформи.....	2
Участь керівництва ДДАЗ в навчальній програмі у Брюгге/.....	2
Нові обрії українського законодавства у сфері неплатоспроможності.....	5
Проект закону «Про ринковий нагляд».....	6
UEPLAC організував участь державних службовців в семінарі еіра з питань внутрішнього ринку в Маастрихті.....	6
Reach: значення для ЄС та України	7
Робочий візит представників апарату ВРУ до Європейського Парламенту.....	7
Енергетична та екологічна політика на автомобільному транспорті України.....	8
Закон про акціонерні товариства та питання корпоративного управління в контексті законодавства України.....	8
Розпочато два дослідження у сфері оцінки регуляторного впливу.....	8

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ – КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ

Міністерство юстиції України (Мін'юст) – має на меті підготовку окремого закону про приватні товариства з обмеженою відповідальністю в Україні. Очікується, що перший проект від Міністерства юстиції буде готовий вже до кінця 2007 р. Причиною прискореної підготовки закону є очікуване прийняття Закону «Про спільні підприємства». Однак, розділ цього закону щодо приватних товариств з обмеженою відповідальністю містить багато посилань на розділ щодо спільних підприємств. Таким чином, у Законі «Про господарські товариства» практично не залишиться положень щодо приватних товариств з обмеженою відповідальністю.

Міністерство юстиції має намір вивчити найкращу практику (а саме вибір Німеччини, Польщі, Великої Британії та Європейського Союзу) з метою проведення порівняльного аналізу та інкорпорування найбільш вдалих елементів в український закон. У зв'язку з цим UEPLAC підготував експертний висновок щодо моментів, які бажано висвітлити при підготовці законопроекту. Наприклад, слід розкрити розділи щодо капіталу, органів управління, зборів акціонерів.

Висновок також містить рекомендації щодо того, сучасний досвід якої країни краще враховувати у кожному відповідному розділі закону. Окрім інших, особливої уваги заслуговує проблема органів управління та контролю. Дослідження має структуру плану-графіку, в якому наведено порівняння основних елементів сучасного корпоративного права у окремо взятих юрисдикціях. Обраними юрисдикціями є Німецький акт про товариства з обмеженою відповідальністю (GmbHG), Регламент Ради щодо статусу європейської компанії (Societas Europaea) (EC/Reg. No 2157/2001) та проект регламенту щодо європейської приватної компанії (наданий Паризькою торговельною палатою) у зв'язку з їх континентальними правовими традиціями, практичністю та актуальністю. (Варто також зазначити, що не всі положення щодо Societas Europaea (SE) можна застосовувати до положень про (приватні) ТзОВ через їх публічний характер).

УЧАСТЬ КЕРІВНИЦТВА ДДАЗ В НАВЧАЛЬНІЙ ПРОГРАМІ У БРЮГГЕ

UEPLAC організував участь керівництва Державного департаменту з питань адаптації законодавства в тижневій навчальній програмі, присвяченій принципам, процедурам та методам оцінки регуляторного впливу (ОРВ). Практичний курс розроблений для керівників європейських державних структур, що здійснюють ОРВ для підвищення ефективності регуляторної політики, а також корисним для посадових осіб, що використовують ОРВ у сфері довкілля, ринкової економіки, соціальної та економічних сферах. Метою програми є підвищення обізнаності учасників з концепцією і практикою застосування ОРВ для розробки ефективної державної політики. Курс проводився найдосвідченішими в Європі тренерами з питань державної політики та оцінки регуляторного впливу. Навчальна програма зосереджувалась на вдосконаленні саме тих навичок, що потрібні для розробки та використання належного аналізу впливу з метою підвищення якості регуляторних рішень.

ОРГАНИ ТА МЕХАНІЗМИ КОНТРОЛЮ ЗА НАДАННЯМ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ НА РІЗНИХ СТАДІЯХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

пан Жак Талліно, головний радник UEPLAC з правових питань у сфері внутрішнього ринку та економічних і торгівельних реформ
(початок на стор 1)

Метою Концепції, підготованої UEPLAC, є висвітлення широкого діапазону рішень, які були реалізовані у 10 країнах, які є новими членами ЄС, та у Хорватії (країна країна процесу стабілізації та асоціації) на різних етапах процесу європейської.

Україні ще не було запропоновано перспектив вступу до ЄС, однак, враховуючи рівень зобов'язань, взятих на себе згідно Плану дій Україна-ЄС та положення, що зазвичай передбачаються у Договорах про асоціацію чи вільну торгівлю між ЄС та партнерськими країнами, запропоновані моделі могли б поетапно бути імплементовані в Україні в рамках майбутньої Базової угоди між Україною та ЄС. Зобов'язання в сфері надання державної допомоги, наведені в УПС між ЄС та Україною, є досить обмеженими. Стаття 49 УПС передбачає створення процесу обміну інформацією у разі надання відповідних запитів, та процесу проведення консультацій з Комітетом з питань співпраці, які можуть охоплювати питання щодо тлумачення підприємствами обмежень щодо конкуренції, або спричинені втручанням держави, яке має бути скомпенсоване або скасоване у відповідності до вітчизняного законодавства.

Разом з тим, Стаття 49 (пункт 2.5) визначає зобов'язання стосовно скасування будь-якого викручення конкуренції, спричиненого державними проектами або підприємствами, або підприємствами, яким були надані ексклюзивні права, які могли б впливати на торгівлю між Співтовариством та Україною, в обсягах, в яких це зобов'язання не заважатиме, юридично або фактично, виконанню відповідних завдань, поставлених перед такими підприємствами.

Після приєднання України до СОТ, яке вважається передумовою укладання Посиленої угоди з ЄС, Україна буде зобов'язана дотримуватися положень Угоди про субсидії та компенсаційні заходи. З числа трьох категорій субсидій, визначених в цій Угоді, лише одна категорія субсидій (або державної допомоги) є забороненою. Йдеться про субсидії, отримувач яких повинен виконати певні експортні показники або використовувати вітчизняні товари замість імпортованих товарів. Субсидії цього типу можна оскаржити в рамках процедури СОТ щодо врегулювання суперечок. Зазвичай для цілей

моніторингу дотримання Угоди про субсидії та компенсаційні заходи спеціальні національні органи не створюються (на додаток до національних центрів СОТ).

Підписання УВТ з ЄС забезпечить більш глибокий та більш конкретний інституційний та правовий вимір для контролю за наданням державної допомоги. Нові цілі, яких необхідно буде досягнути, спиратимуться на положення Угоди про заснування Європейського Співтовариства, а саме на статті 87-89 (правила, які застосовуються до державної допомоги) в тому вигляді, в якому вони реалізуються вторинним законодавством ЄС (Регламенти Ради або Комісії та "м'які норми" *acquis*, такі як повідомлення або заяви)

В рамках угод, укладених з третіми країнами, інститути ЄС прагнуть застосовувати моделі, які вже довели свою успішність у минулому. Відповідно, передбачається, що більшість положень майбутньої Посиленої угоди з Україною будуть розроблені на основі тих положень, які вже застосовувалися в

рамках європейських угод або в угодах про стабілізацію та асоціацію.

З самого початку Європейські договори та Угоди про стабілізацію та асоціацію вважалися попередніми інструментами підготовки до вступу в ЄС. З часом зміна геополітичної ситуації призвела до того, що Угоди про асоціацію стали основними актами для вступу у ЄС. Як результат, вимоги ЄС щодо імплементативності Угод про асоціацію враховували найвищий рівень адаптації до законодавства ЄС. Метою було запровадження дисципліни, яка б дозволила державам-кандидатам відразу після дати вступу переходити на систему, яка застосовується до держав-членів ЄС.

Міністерство юстиції України (Мін'юст) – має на меті підготовку окремого закону про приватні товариства з обмеженою відповідальністю в Україні. Очікується, що перший проект від Міністерства юстиції буде готовий вже до кінця 2007 р. Причиною прискореної підготовки закону є очікуване прийняття Закону «Про спільні підприємства». Однак, розділ цього закону щодо приватних товариств з обмеженою відповідальністю містить багато посилань на розділ щодо спільних підприємств. Таким чином, у Законі «Про господарські товариства» практично не залишиться положень щодо приватних товариств з обмеженою відповідальністю.

Міністерство юстиції має намір вивчити найкращу практику (а саме вибір Німеччини, Польщі, Великої Британії та Європейського Союзу) з метою проведення порівняльного аналізу та інкорпорування найбільш вдалих елементів в український закон. У зв'язку з цим UEPLAC підготував експертний висновок щодо моментів, які бажано висвітлити при підготовці законопроекту. Наприклад, слід розкрити розділи щодо капіталу, органів управління, зборів акціонерів.

Окрім інших, особливої уваги заслуговує проблема органів управління та контролю. Дослідження має структуру плану-графіку, в якому наведено порівняння основних елементів сучасного корпоративного права у окремо взятих юрисдикціях, їх континентальними правовими традиціями, практичністю та актуальністю. (Варто також зазначити, що не всі положення щодо *Societas Europaea* (SE) можна застосовувати до положень про (приватні) ТзОВ через їх публічний характер).

ВІДПОВІДНІСТЬ ЗАКОНУ УКРАЇНИ ЩОДО ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ВИМОГАМ СОТ, КРАЦЬОМУ ДОСВІДУ ЄС ТА ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ЙОГО ВИКОНАННЯ

Др. Дерек ХАНТ, експерт з міжнародних закупівель

Чинні директиви 2004/18/ЄС щодо товарів, робіт та послуг та 2004/17/ЄС щодо комунальних підприємств беруть свій початок від ранніх лібералізаційних директив 1960-х років, які мали на меті усунення обмежень та дискримінаційних заходів, а також від координаційних директив 1970-х, націлених на гармонізацію законів держав-членів, зокрема, щодо закупівель, та координацію процедур тендеру. Очікуваним результатом було стимулювання конкуренції шляхом усунення обмежень та забезпечення взаємного доступу між ринками держав-членів.

Однак, слід пам'ятати, що немає єдиного типового закону ЄС щодо державних закупівель, який можна було б використовувати для порівняльного аналізу з відповідним актом законодавства України чи будь-якої іншої держави. В державах-членах є багато національних законів, що регулюють державні закупівлі, які відрізняються у старих членах, які мають добре врегульовані системи, що існують протягом тривалого часу та нових державах-членах, які запровадили модель UNICITRAL на ранній стадії.

Відносно просто провести порівняння між модельними законами на основі принципів, які вони передбачають за первісним законодавством, однак, набагато важче оцінити велику кількість актів вторинного законодавства, яке передбачає спосіб імплементації закону. Для повного розуміння та формування висновків щодо функціонування, перешкод та можливих правозахисних засобів, необхідними є детальні консультації з органами, користувачами (установи-покупці) та представниками ринку (постачальниками та договірними сторонами).

Принципи, що лежать в основі цілей – прозорість, ефективність, рівне ставлення – не є новими й існували в певній формі та

до певної міри у більшості національних систем регулювання закупівель. Міжнародні системи значною мірою покладаються на існуючі процедури відповідно до чинної національної системи. Закупівлі на суму договору, нижче певної межі, будуть і надалі відбуватись згідно національного законодавства.

Три розроблені системи представляють «найкращу практику», хоча більш правильно зберегти цей термін для модельного закону UNICITRAL, оскільки його можна відразу перекласти для практичного застосування після включення до національного законодавства як нового закону, як це й було зроблено в багатьох країнах, що розвиваються. Угоду про державні закупівлі та директиви ЄС більш доцільно описувати як зразки найкращої практики. Оскільки вони не є такими завершеними як модельний закон та потребують доповнення актами національного законодавства, а також в силу відмінностей між виразами, термінологією, сферою регулювання, замість постатейного порівняння із українським законом щодо державних закупівель, доцільно принаймні в першому випадку провести порівняльний аналіз змін, передбачених новим законом від 19 червня 2007 р. з принципами ЄС та Угоди про державні закупівлі.

Предметом оцінки виступає не рівень віддзеркалення законом однієї держави відповідного закону іншої чи універсальної моделі, а його ефективність.

Важливим моментом є те, що задля досягнення цілей прийнятого закону необхідно забезпечити проведення відповідних заходів інституційної підтримки та належну інфраструктуру у сфері закупівель (кваліфікований та мотивований персонал, сучасне обладнання). Немає необхідності здійснювати порівняння написаного,

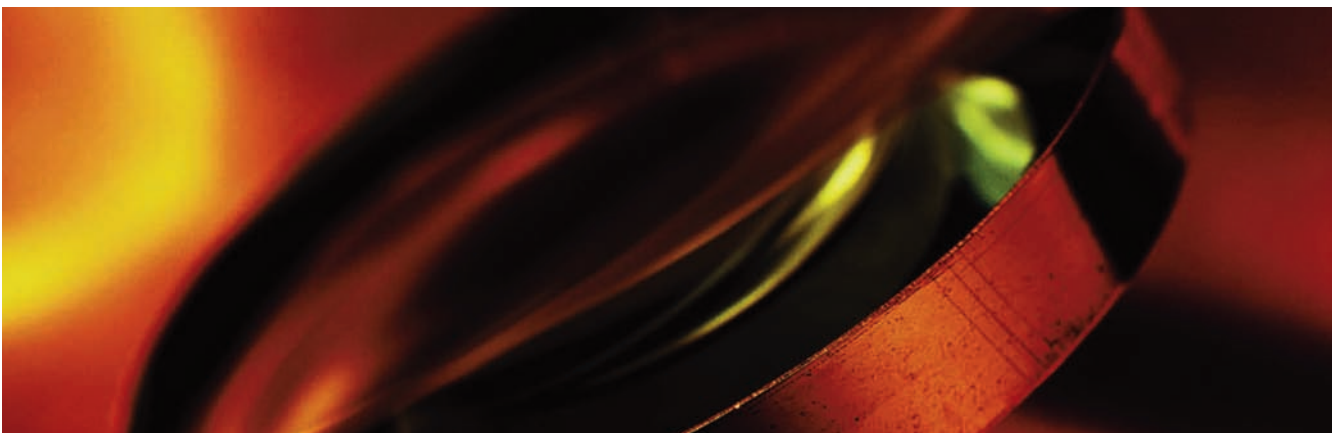
оскільки реальна ситуація може суттєво відрізнятись. Невірним є припущення, що все добре, оскільки законодавство адаптовано. Чітке законодавство є необхідним фундаментом, але, якщо його не дотримуватись, не буде досягнуто бажаного практичного ефекту чи виправлено невідповідності. Таким чином, необхідно розглядати його у контексті аналізу допоміжних заходів, необхідних для його виконання та здійснювати постійний моніторинг процесу.

Реформа у сфері державних закупівель була досить дискусійним питанням в Україні, принаймні протягом останніх 3 років. За цей період було внесено багато, іноді спірних, змін у перший закон. «Новий» закон від 19 червня 2007 р. було прийнято Парламентом, однак він ще має бути підписаний Президентом та офіційно опублікований (промульгований) перед набранням чинності.

Якби вищезазначені основні законодавчі акти та зміни розглядалися окремо, то могло б скластись враження, що Україна впевнено рухається у напрямку вдосконалення у сфері законодавства про державні закупівлі, що є далеким від дійсності. Велика кількість змін, щодо яких велись дебати та які були внесені як в закон, так і у вторинне законодавство, не відповідають вимогам поетапного прогресу порівняно з іншими країнами, в яких відбувається реформа публічної адміністрації. В цих країнах зміни вносились як до процедур – деякі скасовували попередні зміни – так і, що більш важливо, до зобов'язань, структури, звітності тощо наглядових органів.

З часу прийняття у лютому 2006р. закону про державні закупівлі на основі принципів UNICITRAL, питання державних закупівель в Україні стало предметом особливої уваги міжнародної спільноти, результатом якої численні дослідження та звіти.

Детальний висновок див. на сайті UEPLAC.

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
European Consultants Organisation (ECO)
у консорціумі з THALES Services SAS,
STELLA Consulting, ESTEP та EFICOM

НОВІ ОБРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ НЕПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ

за участю Др. Томаша Хіларського, адвоката, експерта UEPLAC

UEPLAC має приємну нагоду повідомити про вдалу спробу проведення оцінки проекту закону про банкрутство щодо його відповідності регламенту Ради (ЄС) № 1346/2000 (тут і надалі – Регламент про неплатоспроможність). Фактично, була проведена неупереджена оцінка положень Регламенту про неплатоспроможність, як того вимагав запит на проведення оцінки. Немає таємниці в тому, що не тільки законодавство країн-членів відрізняється одне від одного в підході до конкретних аспектів, але й існує різниця між країнами, що слідує традиціям цивільного законодавства та звичаєвого права. Проте, слід погодитись з тим, що Регламент про неплатоспроможність враховує обидва цих підходи.

Аналіз було, в основному, зосереджено на питаннях транскордонної неплатоспроможності та оцінці положень Модельної Конвенції UNICITRAL, що мала на меті створити законодавчо оформлену систему транскордонного співробітництва у сфері неплатоспроможності. Сама суть Модельної Конвенції полягає в інкорпорації тексту конвенції в національне законодавство, що може призвести до того, внутрішнє законодавство може змінитись. Проте, для того, щоб досягти відповідного рівня гармонізації законодавства, бажаним також є проведення змін з метою інкорпорувати проект закону в законодавчу систему країни. Для того, щоб досягти критеріїв UNICITRAL та цілей, які ставив перед собою Уряд України під час розробки проекту закону у світлі міжнародної торговельної співпраці, положення Модельної Конвенції мають бути максимально враховані у законодавстві України. Цим шляхом йшли держави-члени ЄС, а також Сполучені Штати, Канада та Мексика.

Проводячи аналіз проекту закону на відповідність до прийнятих правил, то слід звернути увагу на те, що регламент Ради № 1346/2000 встановлює правила, які є обов'язковими лише для країн ЄС.

Стосовно України, то тут основним аспектом є гармонізація існуючої законодавчої системи до системи права ЄС, держав-членів та тих країн, що впровадили положення Модельної Конвенції, з метою покращення торгових відносин та створити базу для співпраці між судами у сфері неплатоспроможності.

Серед основних цілей нового закону може визначити наступне: єдиний підхід до співпраці в сфері неплатоспроможності, впевненість і передбачуваність для іноземних кредиторів, впевненість в ефективній співпраці між судами, що розглядають справи в сфері банкрутства та арбітражними функціонерами, забезпечення чітких правил провадження справ щодо неплатоспроможності.

Врешті, слід зазначити, що, в цілому, положення проекту закону

майже повністю інкорпорує Модельну Конвенцію у внутрішнє законодавство України та наслідують багато положень регламенту № 1346/2000 (наприклад, положення, що стосуються обов'язків інформувати кредиторів, що відомі дебітору). Тим не менше, наступні положення потрібно вдосконалити чи доповнити: визначення окремих факторів, необхідних для порушення справи (центр основних інтересів), визначити термін «справа по неплатоспроможності», визначити засади, на яких можна відмовити в порушенні справи та відмові в застосуванні Розділу VI-A, ефективність визнання порушених за кордоном справ українськими судами, дозвіл про відкриття повторної справи, якщо головна справа була розпочата проти одного дебітора та визначення між ними відносин, визначення принципу взаємності у відносинах в транскордонній неплатоспроможності та, нарешті, визначення особливостей, які потрібні позивачу з іншої країни для того, щоб розпочати справу в Україні. Вищезазначені особливості не були врегульовані ані у відповідності з Модельною Конвенцією, ані – з регламентом №1346/2000. Якщо б зазначеним питанням було приділено більше уваги, то в такому випадку положення закону відповідали б в більш повній мірі зазначеним документам, а це в свою чергу забезпечило ефективніший, більш справедливий і передбачуваний суд для іноземних кредиторів.

Проте, слід зазначити, що в цілому закон впроваджує механізм, який можна назвати більш дієвим. Також проблеми можуть виникнути в забороні на застосування положень транскордонної неплатоспроможності, тобто положення Розділу VI-A стають можливими для відповідного дебітора чи конкретної справи про неплатоспроможність тільки на засадах взаємності. Така заборона буде дуже ускладнювати всю процедуру та буде збитковою для кредиторів

Ситуації, в яких треба використовувати Розділ VI-A можуть включати в себе взаємозв'язки між системами зобов'язань різних країн або в ситуаціях, коли український суд надсилає запит про державну допомогу іноземному суду. Об'єктивно, запровадження стане досить складним, через наступні причини: окремі країни імплементують положення визначені в Модельній Конвенції, але окремі із них робили це частково, а деякі повністю. Неможливо буде встановити чи буде постійно діяти принцип взаємності, також можуть виникати окремі випадки, коли обставини можуть ставати збитковими для кредитора, наприклад тоді, коли положення закону не будуть виконуватись, то всі справи стануть збитковими для кредиторів, навіть для українських. І, як приклад, неможливість українського суду виконати принцип координації по двосторонній справі про неплатоспроможність, що проходили одночасно в різних країнах, по відношенню до окремого дебітора (включаючи до справи, що мала проходити в Україні), що визначено статтями 70 та 71 цього закону.

ПРОЕКТ ЗАКОНУ «ПРО РИНКОВИЙ НАГЛЯД»

Здійснення діяльності з ринкового нагляду є одним із пріоритетів Плану дій Україна – ЄС (ПД) і ключовою умовою для підписання Угоди про підтвердження відповідності та прийнятність промислової продукції (ACAAs) між Україною та ЄС щодо окремих категорій продукції. З цього питання було укладено попередню угоду між Європейською Комісією та Україною 19 грудня 2005 р.

В цьому контексті існує 2 попередніх законопроекти (ще не зареєстровані у Верховній Раді України). Один з них підготовлений Міністерством економіки, другий – Державним комітетом України з питань технічного регулювання та споживчої політики.

UEPLAC отримав текст законопроекту Мінекономіки від проекту Міжнародного фінансової корпорації/Світового банку (IFC) «Політики щодо малих і середніх підприємств» і скористався можливістю з'ясувати основні недоліки та найкращу практику, яку слід врахувати при регулюванні діяльності з ринкового нагляду. Метою даного документу є використання конкретних прикладів щодо основних моментів, які повинні бути передбачені будь-яким законопроектом з цього питання. Підхід, що використовується в даному документі, вносячи певні корективи, можна застосовувати до будь-якого законопроекту щодо ринкового нагляду.

Критерії, що застосовувались при огляді положень законопроекту, базуються на таких нормативних документах: рекомендації Європейської Комісії щодо належної імплементації директив Нового підходу; положенні щодо «Системи регулювання ринкового нагляду Співтовариства», що містяться у «Пропозиції до Регламенту, що передбачає вимоги щодо акредитації та ринкового нагляду до розміщення продукції на ринку»

На самому початку Концепція «ринкового нагляду» на рівні ЄС визначає заходи по забезпеченню виконання, що здійснюють держави-члени з метою гарантування того, щоб лише продукти, які відповідають вимогам директив Нового підходу чи Директиви 2001/95/ЄС щодо загальної безпеки продукції (усі стосуються нехарчового сектору) можуть бути допущеними на ринок.

Загалом, практика ринкового нагляду у державах-членах ЄС поширюється також і на контроль за усіма продуктами в кінці ланцюжка виробництва та реалізації, а тому включає контроль за відповідністю вимогам директив Старого підходу, особливо в частині вимог щодо

маркування.

Однак, ринковий нагляд не включає контроль, що здійснюється у окремих секторах, таких як ветеринарна продукція, фармацевтична продукція, транспортні засоби, де законодавство ЄС передбачає особливі процедури. Крім того, ринковий нагляд завжди відокремлюється від контролю за безпекою та гігієною харчових продуктів. Безумовно можна стверджувати, що законопроект визначає досить вузьку концепцію ринкового нагляду, однак не зовсім вірно стверджувати, що законопроект не поширює свою дію на «вимоги щодо відповідності і безпеки харчових продуктів та харчових добавок». По-перше, згадування лише харчових добавок окрім безпеки харчових продуктів може, між іншим, означати, що контроль за харчовими домішками входить у сферу дії закону. Може скластися враження, що контроль за маркуванням продукції підпадає під сферу дії закону.

Сферу дії закону слід визначати дуже обережно, оскільки це обумовлює розподіл компетенції між державними органами. Недостатня увага до цього питання може призвести до накладення компетенції та множинності контролю за учасниками ринку з боку різних органів, що й на даний момент є серйозною проблемою в Україні. Дотримуючись концепції ринкового нагляду, що описана Єврокомісією, автори законопроекту забули, що відповідно до законодавства ЄС вона стосується також і діяльності з ринкового нагляду на зовнішніх кордонах (див. Регламент (ЄС) № 339/93 від 8 лютого 1993 р. щодо перевірки відповідності правилам безпеки продукції у випадку імпорту продукції з третіх країн). Законопроект не згадує про участь митних органів у діяльності з ринкового нагляду на кордонах України.

СЕМІНАР ЕІРА З ПИТАНЬ ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ (Маастрихт)

UEPLAC забезпечив участь представників Державного департаменту з питань адаптації законодавства, Міністерства економіки, Міністерства фінансів та представників Секретаріату Кабінету Міністрів України в семінарі з питань внутрішнього ринку, що був присвячений питанням вільного руху товарів, осіб та послуг, захисту прав споживачів на внутрішньому ринку тощо.

Завданням семінару стало також ознайомлення учасників з основними принципами та правилами функціонування внутрішнього ринку, щоб попередити ненавмисне порушення закону і, як результат, створити більш стійку, безпомилкову та правильну систему застосування цього законодавства у щоденній роботі, уникаючи, таким чином, проблем та позовів через необачність.

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
European Consultants Organisation (ECO)
у консорціумі з THALES Services SAS,
STELLA Consulting, ESTEP та EFICOM

REACH: ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЄС ТА УКРАЇНИ

Юріс Озолінс, радник UEPLAC з правових питань у сфері енергетики, довкілля, транспорту і телекомунікацій

REACH – це новий Регламент Європейського Співтовариства про хімікати та їх безпечно використання. Він регулює питання реєстрації, оцінки, обмежень та дозволів для хімічних речовин. Новий законодавчий акт вступив в силу 1 червня 2007 року. Метою REACH є посилення захисту здоров'я населення та довкілля через поліпшену і завчасну ідентифікацію властивостей хімічних речовин. Одночасно мають покращитись інноваційні технології, що використовуються хімічною промисловістю ЄС, що матиме наслідком підвищення її конкурентоздатності. Переваги системи REACH будуть виявлятися поступово, із збільшенням кількості речовин введених в систему. REACH передбачає більшу відповідальність суб'єктів промисловості щодо управління ризиками, пов'язаними з використанням хімікатів, та надання інформації про безпечність хімікатів. Виробники та імпортери відтепер зобов'язані збирати інформацію про властивості хімічних речовин, що гарантуватиме безпечно поводження з ними, та реєструвати вказану інформацію в центральній базі даних, яка буде управлятися Європейською Агенцією з питань хімікатів, що знаходиться в Хельсінкі. Агенція відіграватиме значну роль в системі REACH: вона буде управляти базами даних, які необхідні для належного функціонування системи, координувати перевірку підозрілих хімікатів та забезпечувати роботу відкритої бази даних, де споживачі та професіонали зможуть знайти інформацію про небезпечність речовин. REACH ґрунтується на ідеї про те, що промисловість здатна самостійно гарантувати безпечність хімікатів, які вона виробляє та постачає на ринок ЄС. Це передбачає наявність у суб'єктів промисловості достатніх відомостей про хімічні речовини власного виробництва та можливості управляти потенційними ризиками. Владні органи мають спрямувати свої ресурси на підтримку

промисловості та на виконання своїх обов'язків і вжиття заходів, коли йдеться про речовини, що потребують особливої уваги, або коли цього вимагають інтереси Співтовариства.

Реєстрація передбачає, що виробники/імпортери хімікатів володіють необхідною інформацією про хімікати та використовують ці дані для безпечного поводження з ними. Агенція буде проводити оцінку пропозицій, що надходять від суб'єктів промисловості, та перевіряти відповідність реєстраційним вимогам. Європейська Агенція з питань хімікатів буде керувати технічними, науковими та адміністративними аспектами системи REACH з метою забезпечення належної імплементації законодавства.

Виробник/імпортер зобов'язаний отримати реєстрацію для кожної речовини, що виробляється або імпортується об'ємом від 1 тони та більше на рік. Регламент не застосовується до речовин, які регулюються іншими законодавчими актами (медичні препарати), до речовин, які не представляють значного ризику та не потребують реєстрації (вода, кисень, целюлоза), а також до речовин природного походження (мінерали, руди), якщо вони не були хімічно модифіковані. Виробники/імпортери повинні володіти інформацією щодо речовин, які вони виробляють/імпортують для того, щоб оцінити потенційний ризик та гарантувати належне контролювання їх використання. Виробники хімікатів, що знаходяться за межами ЄС, не підпадають під дію REACH. Однак, імпортер речовин, що виробляються вказаними виробниками, або «єдиний представник» такого підприємства зобов'язані надати інформацію про небезпечність речовин, якщо вони хочуть і надалі імпортувати хімікати до ЄС. Асоціації суб'єктів промисловості можуть надавати допомогу підприємствам під час складання реєстраційних дос'є, а також під час переговорів між суб'єктами

промисловості щодо підготовки даних про небезпечність хімікатів. Однак, безпосередня реєстрація має здійснюватись виробником/імпортером особисто. Ще раз відзначимо, що суб'єкт реєстрації має бути зареєстрований в ЄС. Спеціальною вимогою до «єдиного представника» є наявність персоналу, що володіє достатніми знаннями та досвідом поводження з речовинами, який буде взаємодіяти з державними органами. Якщо виробник, що знаходиться за межами ЄС, призначає «єдиного представника» для реєстрації хімікатів, які він експортує до ЄС, імпортер буде вважатись наступним споживачем.

На сьогоднішній день, REACH безпосередньо не впливає на процес європейської інтеграції України та адаптацію українського законодавства до законодавства ЄС. Однак, уряд України може запозичити деякі принципи REACH у сфері захисту здоров'я населення та навколишнього природного середовища від шкідливого впливу хімікатів. За допомогою українського законодавства можуть бути впроваджені інституційні зміни та покращена регуляторна політика.

Для українського суспільства REACH означатиме покращення механізмів управління та технічних стандартів в діяльності національних підприємств, які експортують хімічні речовини до ЄС. REACH передбачає більшу прозорість в діяльності, що пов'язана з видобуванням, виробництвом та транспортуванням хімікатів та не створює перешкоди для торгівлі між членами ВТО. Конкуруючи зі світовими експортерами хімікатів, хімічна промисловість України не втратить свій експортний потенціал. Можливо, українські державні органи з питань охорони навколишнього природного середовища та охорони здоров'я, представники промисловості та політики потребуватимуть додаткової інформації про REACH.

РОБОЧИЙ ВІЗИТ ПРЕДСТАВНИКІВ АПАРАТУ ВРУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ

Спільно з Європейським Парламентом, Українсько-Європейський дорадчий центр з питань законодавства організував низку зустрічей в Брюсселі та Страсбурзі для Секретаріату Комітету з питань європейської інтеграції Верховної Ради України та інших комітетів, що залучені до процесу європейської

інтеграції та адаптації законодавства України до *acquis* ЄС. Члени Секретаріату Верховної Ради мали змогу безпосередньо ознайомитись з діяльністю європейських інституцій, досвідом адаптації законодавства нових країн-членів, а також встановити ділові контакти, які зможуть полегшити

подальшу співпрацю з даних питань, особливо з огляду на переговори щодо укладення нової базової угоди між Україною та ЄС. Учасники відзначили високу продуктивність та інформативність поїздки, і висловили побажання щодо організації подібних робочих поїздок в майбутньому.

ЕНЕРГЕТИЧНА ТА ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ УКРАЇНИ

12 вересня 2007 року Українсько-Європейський дорадчий центр з питань законодавства провів круглий стіл «Енергетична й екологічна політика на автомобільному транспорті України: шляхи адаптації до законодавства ЄС». Метою заходу було поширення знань про принципи транспортної, екологічної та енергетичної політики ЄС та досвід нових країн-членів ЄС в даних сферах. Для України зазначені питання є актуальними з огляду на переговори щодо укладення нової базової угоди Україна – ЄС, оскільки адаптація українського законодавства у сфері транспорту та охорони навколишнього природного середовища визначені серед пріоритетів.

До участі у семінарі були запрошені представники Міністерства транспорту та зв'язку України, Міністерства палива та енергетики України, Національного агентства з питань забезпечення ефективного використання енергетичних ресурсів, державного підприємства «ДержавтотрансНДІпроект» та інші спеціалісти у вказаній сфері.

Круглий стіл проводився радником UEPLAC з правових питань у сфері енергетики, довілля та транспорту, спеціальним радником Комісара ЄС з питань енергетики паном Юрісом Озолінсом. Висновки та рекомендації, напрацьовані під час круглого столу, будуть використані в ході доопрацювання Державної програми по зменшенню негативного впливу автотранспортного сектора на навколишнє середовище на 2009-2015 роки та під час громадських обговорень.

РОЗПОЧАТО ДВА ДОСЛІДЖЕННЯ У СФЕРІ ОЦІНКИ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ АДАПТОВАНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

У співробітництві з Державним департаментом з питань адаптації законодавства Міністерства юстиції України, UEPLAC у кінець жовтня розпочав проведення двох аналітичних досліджень у сфері оцінки регуляторного впливу. Дослідження будуть стосуватись питань транспозиції та впровадження директиви ЄС щодо низької напруги в українському законодавстві та інституціональній системі, а також гармонізації законодавства у сфері дорожнього транспорту та українських вантажних перевезень.

Умовно, цілі цих досліджень можна розділити на три складові. Перша – встановити вплив *acquis communautaire* ЄС у відповідній сфері та визначити затрати та переваги, які надасть транспозиція та впровадження у сфері державного регулювання, бізнесовому середовищі та у суспільстві в цілому. Другою складовою є створення методології, оскільки такі дослідження є, фактично, пілотними в сфері інтеграційних прагнень України, і, таким чином, необхідно продемонструвати державним службовцям України на яких засадах базуються дослідження (простіше кажучи «оцінки») в контексті гармонізації законодавства, маючи на меті посилити та запровадити нову культуру адміністративного управління. По-

ЗАКОН ПРО АКЦІОНЕРНІ ТОВАРИСТВА ТА ПИТАННЯ КОПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

24 жовтня 2007 р. Українсько-Європейський дорадчий центр з питань законодавства провів круглий стіл «Проект Закону про акціонерні товариства та питання корпоративного управління в контексті законодавства України». Метою круглого столу було напрацювання пропозицій для їх врахування в проекті Закону України «Про акціонерні товариства». В цьому контексті обговорювались питання адаптації законодавства про компанії України до відповідних правил та стандартів ЄС, перспективи прийняття Кодексу корпоративного управління та Закону України «Про акціонерні товариства» як необхідних передумов для залучення іноземних інвестицій та підвищення конкурентоспроможності українських компаній як на внутрішньому ринку, так і на ринку ЄС.

В круглому столі взяли участь представники Апарату Верховної Ради України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Секретаріату Президента України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України, Міністерства економіки України, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, Представництва Європейської Комісії в Україні, неурядових і громадських організацій, інші фахівці у сфері корпоративного права.

третє, це дослідження надасть рекомендації щодо якнайкращого проведення гармонізації законодавства.

Очікується, що дослідження будуть завершені в середині березня та наприкінці квітня 2008 року відповідно. Слід зазначити, що це дослідження UEPLAC проводив спільно із проектом TACIS «Приєднання та/або імплементація Україною міжнародних угод та конвенцій в сфері транспорту». Цей проект має на меті провести законодавчий та інституційний аналіз окремих елементів *acquis communautaire* і запропонувати конкретні пріоритети для розвитку (так звана «Дорожня карта»).

Слід також зазначити, що обидва напрямки було обрано не випадково, - вони входять до структури Плану дій Європейської політики сусідства і відповідають внутрішнім потребам України. Важливими їх також можна назвати й для української економіки.

Наприкінці жовтня та на початку листопада відбулись перші візити міжнародних експертів та налагоджено зв'язки з відповідними органами влади в Україні. UEPLAC, зокрема, для дослідження щодо низької напруги, розробить Інтернет сторінку на своєму веб-сайті (www.ueplac.kiev.ua), на якій можна буде знайти всі матеріали, що стосуються цього дослідження.

Delegation of the European Commission to Ukraine and Belarus

10 Kruhlo-Universytetska St., 01024 Kyiv, Ukraine

Tel.: +380 (44) 390-80-10

Fax: +380 (44) 253-45-47

+380 (44) 230-23-90

@: delegation-ukraine@ec.europa.eu

www: delukr.cec.eu.int

Ukrainian-European Policy and Legal Advice Centre (UEPLAC) Phase IV

50, Bohdana Khmelnytskoho St., office 5 01030, Kyiv, Ukraine

Tel.: +38044 278 85 69

+38044 278 12 68

Fax: +38044 278 35 89

@: office@ueplac.kiev.ua

www: ueplac.kiev.ua

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
European Consultants Organisation (ECO)
у консорціумі з THALES Services SAS,
STELLA Consulting, ESTEP та EFICOM

